

5. Ильин Е.П. Дифференциальная психофизиология. – С-Пб.: Питер, 2001. – 464 с.
6. Казаков Н.Д. Безопасность и синергетика (опыт философского осмысления) // Безопасность: Информационный сборник. – 1994. – №4 (20).
7. Кузьмин В.П. Место системного подхода в современном научном познании и марксистской методологии // Вопр. философии. – 1980. – №1. – С.55-73.
8. Чайнова Л.Д., Горвиц Ю.М. Компьютеры для детей: психологические проблемы безопасности и комфорта // Психологический журнал. – 1994. – Т.15. – №4. – С.63-74.
9. Шлыкова Н.Л. Психологическая безопасность субъекта деятельности: подходы к изучению // Социальная психология XXI столетия. Матер. междунар. конгресса. – Ярославль, 2003. – Т.2. – С.371-374.

УДК 378

С.М. Скворцов, І.С. Палачаніна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ І КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ТРИВАЛИХ ПРАКТИК

У даній статті розглядаються шляхи підвищення якості навчання при підготовці студентів за фахом “Судноводіння” з урахуванням зв’язку із загальнонауковими та інженерними дисциплінами в умовах плавальних практик.

The ways of improving the teaching quality in training students on “navigation” specialist taking into consideration the common scientific and engineering subjects in shipboard training conditions are discussed in this article.

Могутність і процвітання держави залежить від рівня утворення населення. Тому якість навчання молоді завжди повинна стояти на одному з перших місць у програмах розвитку країни.

Безперервний розвиток морського флоту передбачає вдосконалення морської освіти. Наш час характеризується бурхливим розвитком інформаційних технологій. Тому традиційні підходи до організації освітнього процесу необхідно переглядати у світлі сучасних вимог і умов їх виконання.

У зв’язку з цим в освітній професійній програмі, передбачена плавальна практика на судах у морі тривалістю від двох до чотирьох місяців після кожного курсу навчання.

Модульній технології освітнього процесу в даний час відводиться особливе місце. У роботах [1; 2; 3; 4] розглядається значущість і перспективність подібної організації учбового процесу. Дана технологія перетворить учбовий процес так, що студент самостійно навчається за цільовою програмою, що індивідуалізувалася. Її найдоцільніше застосовувати в період плавальної практики, коли студент тривалий час не має контакту з викладачем.

Авторами статті за останні п’ять років вироблено ретельне вивчення та аналіз проходження плавальної практики студентами. Внаслідок чого була розроблена і запроваджена на кафедрі система організації самостійної підготовки студента в період тривалої плавальної практики, основною суттю якої з’явилася структуризація “трансформація” учбового матеріалу дисциплін, що викладаються. Він нами був представлений у трьох системних блоках:

- методичному, до якого увійшли методичні рекомендації з організації самостійної роботи при вивченні учбової дисципліни, методичні рекомендації з виконання практичних і самостійних робіт;
- теоретичному, до якого увійшли курс лекцій і базова література;
- прикладному, до якого увійшли дидактичні тести і інші матеріали з освоєння даної дисципліни.

Усі матеріали представлені в електронному і друкарському варіанті. Їх студент одержує, йдучи на тривалу практику.

Контроль знань самостійної роботи студента здійснюється різними способами, основним з яких є дидактичний тест, що дозволяє виявити знання, уміння і навички за рівнями їх засвоєння.

У даний час є необхідна література з професійного тестування судноводіїв, наприклад, О.В.Немцов “Судноводіння. Професійне тестування” [5], але пропоновані тести мають ряд, на наш погляд, дидактичних недоліків. У них не відстежується чіткий рівень засвоєння знань: знайомства, репродукції, умінь, навичок. Тести як відкритого, так і закритого типу з різною кількістю правильних відповідей, що затрудняє їх комп’ютерну версію.

Метою даної статті є розгляд шляхів підвищення якості навчання при підготовці студентів за фахом “Судноводіння” з урахуванням зв’язку із загальнонауковими і інженерними дисциплінами в умовах плавальних практик.

Ми хочемо представити варіант нами розроблених тестів з дисципліни “Електронавігаційні прилади” по змістовному модулю “Магнітні системи курсовказання”, об’єднуючі професійні знання із знанням загальнонаукових і інженерних дисциплін, що, на нашу думку, необхідно для якіснішої підготовки судноводіїв. У пропонованих тестах на першому і другому рівнях простежується зв’язок із загальнонауковими та інженерними дисциплінами, такими як фізика, математика, технологія матеріалів.

Тест першого рівня.

1. Що називається магнітним полем?

А. Особливий вид матерії, що виникає навколо нерухомих електричних зарядів і проявляє себе в тому, що діє з силою на внесені в нього нерухоми заряди.

Б. Особливий вид матерії, що виникає навколо рухомих і нерухомих електричних зарядів.

В. Особливий вид матерії, що виникає навколо рухомих електричних зарядів і проявляє себе в тому, що діє з силою на внесені в рухоми електричні заряди.

Г. Особливий вид матерії, що виникає навколо нерухомих електричних зарядів і електричних струмів.

2. Що таке вектор?

А. Направлений відрізок на координатній осі.

Б. Направлений відрізок прямої.

В. Відрізок прямої.

Г. Відрізок прямої на координатній осі.

3. На які складові розкладається вектор напруженості магнітного поля Землі (\vec{T})?

А. На подовжню і поперечну складові;

Б. На подовжню і вертикальну складові;

В. На горизонтальну і вертикальну складові;

Г. На північну і східну складові.

4. Чому рівна горизонтальна і вертикальна складові магнітного поля Землі на магнітних полюсах?

А. $\vec{H} = \vec{T}, \vec{Z} = 0$;

Б. $\vec{H} = 0, \vec{Z} = 0$;

В. $\vec{H} = 0, \vec{Z} = \vec{T}$;

Г. $\vec{H} = \vec{T}, \vec{Z} = \vec{T}$;

5. Що називається магнітним нахилом?

А. Кут між діаметральною площиною судна і географічним меридіаном;

Б. Кут між географічним і магнітним меридіаном;

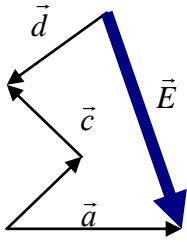
В. Кут між діаметральною площиною і магнітним меридіаном;

Г. Кут між вектором напруженості магнітного поля Землі і його горизонтальної складової.

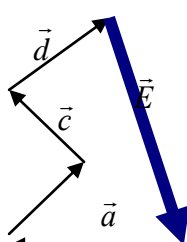
Тест другого рівня.

1. На якому малюнку правильно проведено складання векторів?

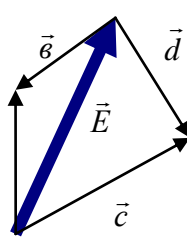
А.

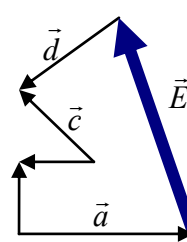
Б.

В.

Г.

2. Яке залізо називається м'яким у магнітному відношенні?

А. Залізо, яке при нагріванні легко деформується;

Б. Залізо, яке підсилює зовнішнє магнітне поле;

В. Залізо, яке легко змінює свої магнітні властивості під дією зовнішнього магнітного поля;

Г. Залізо, яке не змінює своїх магнітних властивостей під дією зовнішнього магнітного поля;

3. Що викликає девіацію магнітного компаса?

А. Наявність на судні твердого заліза;

Б. Наявність на судні м'якого, твердого заліза та електромагнітного поля;

В. Наявність на судні м'якого і твердого заліза, а також кольорових металів;

Г. Наявність на судні м'якого заліза;

4. Основна формула девіації.

А. $\delta = A + B \sin KK + C \cos KK + D \sin 2KK + E \cos 2KK$;

Б. $A = 1/8 (\delta_0 + \delta_{45} + \delta_{90} + \delta_{135} + \delta_{180} + \delta_{225} + \delta_{270} + \delta_{315})$;

В. $D = 1/4 (\delta_{225} + \delta_{45}) - (\delta_{135} + \delta_{315})$;

Г. $E = 1/4 (\delta_0 + \delta_{180}) - (\delta_{90} + \delta_{270})$.

5. Дати характеристику напівкругової девіації.

А. Девіація створюється твердим подовжним і м'яким вертикальним залізом і має синусоїдальний характер;

Б. Девіація створюється твердим подовжним і твердим вертикальним залізом і має синусоїдальний характер;

В. Девіація створюється твердим поперечним і м'яким вертикальним залізом і має синусоїдальний характер;

Г. Девіація створюється твердим подовжним, поперечним, а також м'яким вертикальним залізом і має синусоїдальний характер.

Тест третього рівня.

1. Як компенсується суднова сила $E_{с\lambda H}$?

А. Розворотом верхньої частини нактоуза з м'яким залізом навколо вертикальної осі;

Б. Установкою твердого заліза паралельно площини компаса;

В. Установкою м'якого заліза паралельно діаметральної площини судна;

Г. Установкою м'якого заліза перпендикулярно діаметральної площини судна.

2. Яким буде курс по гірокомпасу за умови $MK_{3\lambda D} = 270^0$ $\Delta GK = +2,0^0$ $d = -6,0^0$?

А. $KK_{ГК} = 278^0$;

Б. $KK_{ГК} = 262^0$;

В. $KK_{ГК} = 274^0$;

Г. $KK_{ГК} = 266^0$.

3. Основні найбільш точні способи знищення напівкругової девіації?

А. Спосіб чотирьох головних компасних курсів, спосіб по струменю, кільватера;

Б. Спосіб чотирьох головних магнітних курсів, спосіб чотирьох компасних пеленгів;

В. Спосіб чотирьох головних компасних курсів, спосіб чотирьох головних магнітних курсів;

Г. Спосіб чотирьох головних компасних курсів, спосіб одного магнітного курсу;

4. Який порядок знищення кленової девіації в морі при використанні інклінатора?

А. Привести судно на магнітний курс 90^0 або 270^0 , зняти казанок магнітного компаса і на його місце встановити інклінатор, переміщенням вертикального магніту добитися установки покажчика інклінатора на відлік, одержаний при берегових спостереженнях;

Б. Привести судно на компасний курс по магнітному компасу 90^0 або 270^0 , зняти казанок магнітного компаса і на його місце встановити інклінатор, переміщенням вертикального магніту добитися установки покажчика інклінатора на відлік, одержаний при берегових спостереженнях;

В. Привести судно на магнітний курс 0^0 або 180^0 , зняти казанок магнітного компаса і на його місце встановити інклінатор, переміщенням вертикального магніту добитися установки покажчика інклінатора на відлік, одержаний при берегових спостереженнях;

Г. Привести судно на компасний курс по магнітному компасу 0^0 або 180^0 , зняти казанок магнітного компаса і на його місце встановити інклінатор, переміщенням вертикального магніту добитися установки покажчика інклінатора на відлік, одержаний при берегових спостереженнях.

5. Спосіб Колонга припускає знищення напівкругової девіації на курсах судна. Виберіть визначення курсу із списку, що додається.

А. Чотирьох головних магнітних;

Б. Чотирьох головних компасних;

В. Чотирьох головних істинних;

Г. Восьми рівновіддалених компасних.

Таким чином, контроль одержаних знань здійснюється викладачем по прибуттю студента з практики за допомогою перевірки виконаного завдання і комп'ютерного тестування, після отримання останнім вичерпної інформації на виниклі питання учбового матеріалу. Проте ми не можемо не погодитися, що при всьому різноманітті можливостей і переваг у області комп'ютерного контролю, існують певні проблеми, які не можна не враховувати, такі як:

- при тестуванні шаблонність відповіді зводить до мінімуму пізнавальну активність;
- навіть інтелектуальні контролюючі програми не здатні враховувати нестандартність мислення студента, його психологічне сприйняття, творчий підхід до рішення проблеми;
- обмеженість в тих випадках, коли потрібен діалоговий обмін інформацією між навчаючим і навченим при виявленні таких характеристик засвоєння, як повнота, усвідомленість, точність, зв'язок з практикою;
- не враховується боязнь деякими студентами як самої техніки, так і можливості неоправної помилки;
- забутий біологічний чинник. Спадкова основа, анатоμο-фізіологічна структура, трансформація індивідуальних завдатків у здатності мають важливе значення для становлення фахівця;
- психологічний дискомфорт, що з'являється від невпевненості і безпорадності при слабкій підготовці [6].

Проведений невеликий аналіз проблеми дозволив виділити наступне:

1. У організації самостійної підготовки є необхідність структуризації учбового матеріалу.
2. Розробка матеріалів тестового контролю повинна мати зв'язок із структурно-логічною схемою підготовки того або іншого фахівця.
3. Тестовий комп'ютерний контроль доцільно поєднувати в деяких випадках з традиційними видами контролю.

Для успішного освоєння учбового матеріалу, у тому числі і виконання тестових завдань, крім курсів лекцій, методичних рекомендацій, необхідно привертати нові інформаційні технології, видами яких можуть бути:

- рецензії на освітні сайти з предмета, складання тематичного каталогу існуючих сайтів, консультації з викладачем через електронну пошту;
- робота з web-квестом, підготовленим викладачем або знайденим у мережі, створення web-квестів для роботи з теми і розміщення їх на сайті курсу.

Робота в Інтернеті на сучасних судах здійснюється, але направлена, в першу чергу, на забезпечення безпеки мореплавання і для роботи практиканта із-за певних матеріальних витрат судовласників носить перспективний, рекомендаційний характер.

Окреслені у статті шляхи підвищення якості навчання при підготовці студентів за фахом “Судноводіння” з урахуванням зв’язку із загальнонауковими і інженерними дисциплінами в умовах плавальних практик є досить ефективними та потребують подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В.Г. Кременя. Авторський колектив: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І.Бабин. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2004. – С.384.
2. Шамова Т.І., Давиденко Т.М., Шибанова Г.Н. Управління освітніми системами. – М., 2002. – С.301-350.
3. Мозолєвська Т.В., Палачаніна І.С. Удосконалення якості знань на практичних заняттях з фізики при переході до кредитно-модульної системи навчання // Кредитно-модульна технологія навчання та методичне забезпечення контролю якості успішності: Науково-методичний збірник. – Полтавський військовий інститут зв’язку, 2006. – С.35-38.
4. Сластенін В.А. Про моделювання освітніх технологій // Наука і школа – 2000. – С.50-56.
5. Немцов О.В. Судноводіння. Професійне тестування. – Ростов-н-Д.: Фенікс, 2006.
6. Піонова Р.С. Педагогіка вищої школи. – Мн., 2002. – С.189.

УДК 378.147:745

О.О. Смірнова

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У статті розкриваються особливості декоративно-прикладного мистецтва як фактора формування художньо-педагогічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва в навчально-виховному процесі. Розкривається ефективна роль мистецтва як ядра духовної та естетичної культури майбутнього професіонала, як важлива частина компетенції майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

The article focuses on special decorative and practical art is showed the factor formation of the future teachers artistic-pedagogical competence in the educational process, which makes them ready for fulfilling their main professional duties. Reveals the effective role of the fine arts as a core of the artistic and aesthetic culture of the future professional and as an important part in the competence of future art school teachers.

Постановка проблеми. Декоративно-прикладне мистецтво, що зберігає історичну та духовно-культурну пам’ять українського народу, є проявом його вчинків і відчуттів. Воно є тим могутнім коренем людського зростання та вдосконалення, що живить життєдайною силою минувшини наступні покоління. Споглядання та досконале оволодіння декоративно-